

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	11 Gorffennaf 2023
Aelod Cabinet:	Cynghorydd Beca Brown
Swyddog Cyswllt:	Gwern ap Rhisiart, Pennaeth Cynhorthwyol Addysg: Sector Cynradd
Teitl yr Eitem:	Cyhoeddi rhybudd statudol ar y cynnig i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023, a'r disgyblion presennol i drosglwyddo i ysgol amgen cyfagos, sef Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, yn unol â dewis rhieni, o 1 Ionawr 2024.

Y PENDERFYNIAD A GEISIR:

- 1) Cymeradwyo cychwyn y broses i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023 o dan adran 43 Deddf Safonau a Threfniadaeth (Cymru) 2013.
- 2) Cymeradwyo cyhoeddi rhybudd statudol, ar y cynnig i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023, gan ganiatáu cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod yn unol â gofynion Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a Chod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, a'r disgyblion presennol i drosglwyddo i ysgol amgen cyfagos, sef Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, yn unol â dewis rhieni, o 1 Ionawr 2024.
- 3) Cymeradwyo trefniadau cludiant ar gyfer y cyfnod trosiannol yn unig, fyddai'n cynnig cludiant am ddim i'r disgyblion hynny sydd wedi cofrestru yn Ysgol Felinwnda ar hyn o bryd, ac yn byw yn nalgylch Ysgol Felinwnda, i Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, am weddill cyfnod y dysgwyr yn un o'r ysgolion hynny, yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd.
- 4) Yn amodol ar benderfyniad y Cabinet ynglŷn â'r cynnig i gau Ysgol Felinwnda, caniatáu cynnal adolygiad o ffiniau dalgylchol ysgolion sy'n ffinio dalgylch presennol Ysgol Felinwnda.

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Ar sail CYBLD (Cyfrifiad Ysgolion Blynyddoedd ar Lefel Disgyblion) Ionawr 2023, Ysgol Felinwnda yw'r ysgol leiaf yn y sir, gyda dim ond 8 o ddysgwyr. O ganlyniad, mae'r Adran Addysg yn cyflwyno'r adroddiad yma i'r Cabinet yn gofyn am ganiatâd i gynnal cyfnod gwrthwynebu statudol ar y cynnig i gau Ysgol Felinwnda yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a chod statudol Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018).
- 1.2 Mae adran 48(3) Deddf 2013 yn darparu nad yw'r gofyniad i ymgynghori yn gymwys i gynigion i gau 'ysgol fach' fel y diffinnir yn y Ddeddf, ac mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn darparu:

“Os oes gan ysgol lai na 10 disgybl cofrestredig (neu os nad oes unrhyw ddisgyblion ar ôl mewn ysgol) pan gynhelir y cyfrifiad ym mis Ionawr, mae Deddf 2013 yn caniatáu i gyrff

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Ilywodraethu/awdurdodau lleol ddilyn gweithdrefn symlach er mwyn cau'r ysgol yn swyddogol.

Yr unig beth y byddai'n ofynnol iddynt ei wneud o dan y weithdrefn honno fyddai cyhoeddi'r hysbysiad cau – byddai'r gofyniad i ymgynghori'n gyffredinol yn cael ei hepgor, cyhyd â bod digon o leoedd mewn ysgolion cyfatebol wedi'u nodi a fyddai'n rhesymol hygyrch i'r disgyblion hynny sydd wedi'u dadleoli neu a allai gael eu dadleoli."

Gan fod llai na 10 o ddysgwyr cofrestredig yn Ysgol Felinwnda yn CYBLD Ionawr 2023, mae Cod Trefniadaeth Ysgolion yn caniatáu'r awdurdod i ddilyn gweithdrefn symlach er mwyn cau'r ysgol. Yn benodol, mae'r gofyniad i ymgynghori'n gyffredinol yn cael ei hepgor, a'r unig beth fyddai'n ofynnol ei wneud fyddai cyhoeddi'r hysbysiad statudol. Yn dilyn hynny byddai'r cyfnod gwrthwynebu arferol, a byddai angen ystyried unrhyw wrthwynebiadau a dderbynnir cyn dod i benderfyniad terfynol. O dan Ddeddf 2023 nid oes modd atgyfeirio penderfyniad o'r fath i Weinidogion Cymru fel gydag ysgolion eraill.

2. CYD-DESTUN STRATEGOL

- 2.1 Mae'r Cyngor wedi gweithredu'r Strategaeth 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd' ers y bu iddo gael ei fabwysiadu gan y Cyngor Llawn yn Ebrill 2009. Nodir yn y strategaeth fod angen sicrhau modd i fedru rhoi sylw i sefyllfaoedd rhai ysgolion sy'n fregus.
- 2.2 Yn ei gyfarfod ar 18 Rhagfyr 2018, bu i'r Cabinet gymeradwyo egwyddorion "Addysg Addas i Bwrpas" sydd bellach yn sail ar gyfer gwireddu gweledigaeth yr Adran Addysg a datblygu'r gyfundrefn er sicrhau addysg o ansawdd uchel i blant a phobl ifanc Gwynedd ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain. Mae'r egwyddorion hyn yn gweithio tuag at resymoli ystod oedran o fewn dosbarthiadau cynradd, a sicrhau amser digyswllt digonol i benaethiaid ganolbwyntio ar faterion arweinyddiaeth yn yr ysgolion cynradd.

3. SEFYLLFA BRESENNOL YSGOL FELINWENDA

- 3.1 Mae Ysgol Felinwnda wedi ei lleoli ger pentref Saron a Dinas ar gyrion Caernarfon ac yn gwasanaethu'r pentrefi a'r ardal gyfagos. Mae'n darparu addysg ar gyfer disgyblion rhwng 3 ac 11 oed. Derbynnir plant i'r dosbarth meithrin yn rhan amser yn y mis Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn 3 oed, ac yn llawn amser yn y mis Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn 4 oed.

3.2 Niferoedd dysgwyr

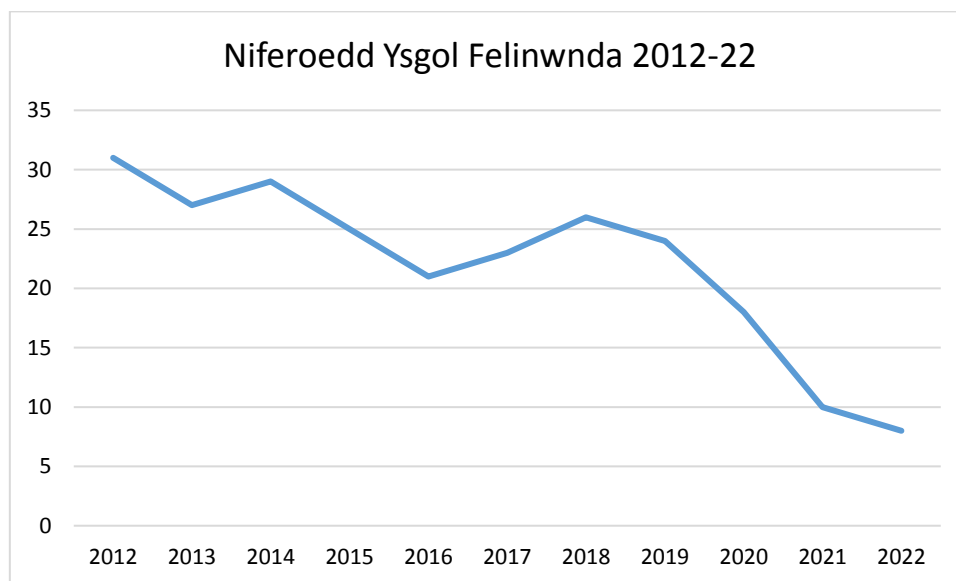
Dengys y tabl a'r graff isod y gostyngiad sydd wedi bod yn niferoedd dysgwyr Ysgol Felinwnda dros y 10 mlynedd diwethaf:

Blwyddyn	Nifer dysgwyr Ysgol Felinwnda
2012	31
2013	27
2014	29
2015	25
2016	21

CABINET CYNGOR GWYNEDD

2017	23
2018	26
2019	24
2020	18
2021	10
2022	8

Fel y gwelir, mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn sylweddol ers 2018 ac yn fregus ers peth amser.

3.3 Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau bychan

Yn ôl CYBLD Ionawr 2023, cofnodwyd 8 o ddysgwyr yn Ysgol Felinwnda, sef y nifer lleiaf o ddysgwyr mewn unrhyw ysgol yng Ngwynedd. Mae'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dau ddsbarth bychan aml-oedran gydag un dosbarth ar gyfer dysgwyr blwyddyn 1-3 a'r llall ar gyfer blwyddyn 4-5. Does dim un plentyn oed meithrin, dosbarth derbyn na blwyddyn 6 yn yr ysgol:

	Blwyddyn								Cyfanswm
	M	D	1	2	3	4	5	6	
Felinwnda	0	0	1	1	1	2	3	0	8
Dosbarthiadau	Dosbarth					Dosbarth			

3.4 Rhagamcanion

Dengys y tabl isod sefyllfa gyfredol yr ysgol a'r rhagamcanion niferoedd dros y 3 blynedd nesaf:

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Capasiti (M-B16)	Niferoedd Ionawr 2023 (M-B16)	Llefydd Gweigion	Rhagamcanion Medi 2023	Rhagamcanion Medi 2024	Rhagamcanion Medi 2025
61	8	87%	8	5	3

Fel y gwelir o'r rhagamcanion mae'n debygol y bydd niferoedd yr ysgol yn parhau i ostwng i lefelau sydd hyd yn oed yn fwy bregus na'r sefyllfa bresennol dros y blynyddoedd nesaf.

3.5 Canran uchel o lefydd gweigion

Yn seiliedig ar ffigyrau Ionawr 2023, mae 87% o lefydd gweigion yn yr ysgol (53 mewn nifer).

4. CYLLID

4.1 Dengys y tabl isod ddyraniad cyllidol Ysgol Felinwnda ar gyfer 2022-23:

	Dyraniad Cyllidol yr Ysgol 2022-23	Cost y Pen 2022-23	Rhwyd Diogelu 2022-23
Ysgol Felinwnda	£138,226	£14,643	£54,924
Cyfartaledd Ysgolion Cynradd Gwynedd	£478,000	£4,509	£34,456*

*Cyfartaledd y 21 safle cynradd sydd yn y rhwyd diogelu.

4.2 Cost fesul disgybl

Cyfanswm y dyraniad ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022-23 (yn seiliedig ar niferoedd Medi 2021) ydi £138,226 sy'n golygu fod cost y pen Ysgol Felinwnda yn £14,643 (2022-23). Y cyfartaledd sirol ar gyfer cost fesul disgybl yn yr un flwyddyn yw £4,509, sy'n golygu fod cost y pen Ysgol Felinwnda dros 3 gwaith yn uwch na'r cyfartaledd sirol.

4.3 Rhwyd diogelu

Mae Ysgol Felinwnda yn derbyn swm o £54,924 ar gyfer 2022-23 drwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddysgwyr).

4.4 Heriau i'r dyfodol

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Mae Ysgol Felinwnda yn wynebu her gynyddol i osod cyllideb gytbwys gan fod yr ysgol yn derbyn dyraniad ar sail niferoedd dysgwyr, a bydd hynny, ynghyd â swm gwarchodaeth a ddyrannir iddynt yn eu galluogi i gyflogi pennaeth a chymhorthydd yn unig.

Ar gyfer 2023-24, gall Ysgol Felinwnda wneud defnydd helaeth o falansau er mwyn gallu parhau gyda'r trefniant staffio cyfredol am flwyddyn arall. Fodd bynnag ni fydd modd i'r trefniant barhau ar gyfer 2024-25, gan na fydd ganddynt falansau yn weddill, ac felly byddai'n orfodol gweithredu strwythur staffio o bennaeth a chymhorthydd ar gyfer yr ystod lawn o ddysgwyr yn Ysgol Felinwnda.

Bydd hyn yn golygu y byddai rhannu pennaeth gydag Ysgol Llandwrog, fel sy'n digwydd ar hyn o bryd, yn amhosibl, gan hefyd orfod diswyddo'r athro a gyflogir yn Ysgol Felinwnda ar sail gormodedd.

5. FFACTORAU PENODOL WRTH YSTYRIED CAU YSGOL

Er bod proses i gau ysgol gyda llai na 10 o ddisgyblion yn hepgor y gofyn i ymgynghori'n gyffredinol, mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn nodi fod rhaid ystyried materion perthnasol sydd wedi eu cynnwys yn y Cod. Mae'n nodi y dylid rhoi sylw arbennig i'r opsiynau canlynol wrth ystyried os yw'n briodol cau ysgol:

a. A ellid ystyried sefydlu ysgolion â mwy nag un safle fel ffordd o gadw adeiladau, neu resymau dros beidio â dewis yr opsiwn hwn

Gan fod ond 8 dysgwr yn yr ysgol mae Ysgol Felinwnda yn wynebu her gynyddol i osod cyllideb gytbwys gan fod yr ysgol yn derbyn dyraniad ar sail niferoedd dysgwyr, a bydd hynny, ynghyd â swm gwarchodaeth a ddyrannir iddynt yn eu galluogi i gyflogi pennaeth a chymhorthydd yn unig. Oherwydd hyn mae Cyngor Gwynedd o'r farn ni ellid ystyried sefydlu ysgolion â mwy nag un safle fel ffordd o gadw yr ysgol ar agor.

b. ellid ystyried posibiliadau amgen heblaw cau'r ysgol, megis clystyru, cydweithredu neu ffedereiddio ag ysgolion eraill, neu'r rhesymau dros beidio ag ystyried y rhain fel opsiwn amgen yn lle cau'r ysgol.

Gan y byddai clystyru, cydweithredu neu ffedereiddio ag ysgolion eraill, yn golygu parhau gyda'r ysgol bresennol, a felly bod tebygolrwydd uchel y bydd yr heriau presennol yn parhau ac yn dwysáu dros y blynyddoedd nesaf, mae'r Cyngor felly o'r farn nad ydi gwneud hyn yn opsiwn fyddai'n cyfarch yr heriau sy'n wynebu Ysgol Felinwnda nawr ac i'r dyfodol.

c. A ellid archwilio'r posibiliadau o wneud defnydd llawnach o'r adeiladau presennol fel adnodd cymunedol neu addysgol.

Gan fod Canolfan Bro Llanwnda wedi ei lleoli drws nesa i'r ysgol, ac yn cynnal nifer o weithgareddau gan gynnwys y Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi, ni ragwelir bod angen adnodd cymunedol arall yn yr ardal. Serch hynny, pe gweithredir y cynnig, mae gan Cyngor Gwynedd bolisi ôl-ddefnydd safleoedd ysgolion a byddai y polisi hwn yn cael ei ddilyn wrth ystyried dyfodol y safle.

CABINET CYNGOR GWYNEDD

d. Effaith gyffredinol cau'r ysgol ar y gymuned leol (gan gynnwys colli cyfleusterau yn yr ysgol a ddefnyddir gan y gymuned leol)

Does dim defnydd cymunedol o'r ysgol bresennol. Mae Canolfan Bro Llanwnda wedi ei lleoli drws nesa i'r ysgol ac yn cynnal nifer o weithgareddau gan gynnwys y Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi. Mae Cyngor Gwynedd o'r farn, gan fod y Ganolfan yn annibynnol o'r ysgol ni ragwelir y byddai cau'r ysgol yn cael unrhyw effaith ar ddigwyddiadau cymunedol lleol.

dd. Sut y gellid cefnogi'r rhieni a'r disgyblion i fanteisio ar yr ysgol amgen ac unrhyw gyfleusterau y gall eu cynnig

Er mwyn lliniaru unrhyw effaith negyddol posib ar y dysgwyr, byddwn yn annog trafodaethau rhwng yr ysgol neu ysgolion amgen â rhieni dysgwyr dalgylch Ysgol Felinwnda fel bod modd iddynt fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog cydweithio rhwng yr ysgol a chymuned Felinwnda.

6. OPSIYNAU Y RHODDWDYD YSTYRIAETH IDDYNT I ORESGYN YR HERIAU

6.1 Mae'n amlwg bod nifer o heriau yn wynebu Ysgol Felinwnda sy'n golygu nad yw sefyllfa'r ysgol yn gynaliadwy i'r dyfodol. Mae'r Adran Addysg wedi ystyried 3 opsiwn ar gyfer dyfodol addysg yn nalgylch Ysgol Felinwnda ac wedi gwerthuso pob opsiwn yn erbyn y meini prawf isod, sydd yn cyd-fynd â'r Strategaeth "Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd":

- Niferoedd dysgwyr
- Maint dosbarthiadau
- Adnoddau ariannol
- Ffactorau daearyddol
- Arweinyddiaeth a staffio
- Y gymuned
- Yr iaith Gymraeg

6.2 Gweler isod gasgliad o ganlyniad y gwerthusiad ar gyfer y 3 opsiwn. Gellir gweld y gwerthusiad llawn yn **Atodiad A**.

6.2.1 Gwneud dim

Er bod yr achos dros newid eisoes wedi ei sefydlu, mae'r model 'Gwneud Dim' wedi ei gynnwys at ddiben cymharu.

Byddai'r model yma'n golygu na fyddai newid i'r ddarpariaeth bresennol yn nalgylch Ysgol Felinwnda.

Casgliad

Credir y bydd sefyllfa bresennol Ysgol Felinwnda yn parhau ac yn dwysáu dros y blynyddoedd nesaf, o ganlyniad, rydym o'r farn nad ydi parhau â'r 'status quo' yn opsiwn i'r dyfodol.

6.2.2 Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Byddai'r model yma yn sicrhau parhad o safbwynt presenoldeb yr ysgol yn Felinwnda trwy drefniant cyd-weithio gydag ysgol gyfagos o dan arweiniad pennaeth neu benaethiaid ac un corff llywodraethol. Byddai cyrff llywodraethol yr ysgolion unigol yn cael eu diddymu a byddai corff llywodraethu ffederal (newydd) yn cael ei ffurfio. Byddai hunaniaeth yr ysgol o dan sylw (yn cynnwys enw, ethos, a gwisg ysgol) yn parhau, a byddai'n galluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, adeiladau, ac arbenigeddau.

Os yn ffedereiddio ysgolion mae'n ofynnol iddynt fod â'r un statws felly yn achos Ysgol Felinwnda byddai angen iddynt ffedereiddio gydag ysgol gymunedol arall. Yr ysgol gymunedol agosaf ydi Ysgol Bontnewydd.

Casgliad

Gan fod yr opsiwn yma'n golygu parhau gyda'r ysgol bresennol o fewn y ffederasiwn rhagwelir bod tebygolrwydd uchel y bydd yr heriau presennol yn parhau ac yn dwysáu dros y blynyddoedd nesaf. Rydym felly o'r farn nad ydi ffederaleiddio yn opsiwn fyddai'n cyfarch yr heriau sy'n wynebu Ysgol Felinwnda nawr ac i'r dyfodol.

6.2.3 Cau Ysgol Felinwnda a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol amgen cyfagos

Byddai'r model yma'n golygu cau Ysgol Felinwnda a chynnig lle i'r dysgwyr presennol gael eu haddysgu mewn ysgol, neu ysgolion, amgen cyfagos o ddewis rhieni, yn unol a'r cynnig yn yr adroddiad hwn.

Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu gweithredu y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Felinwnda, yna byddai'r Adran Addysg yn adolygu ffiniau dalgylch yn yr ardal drwy gynnal ymgynghoriad er mwyn casglu'r farn yn lleol, cyn dod i benderfyniad ar addasu dalgylch ysgol, neu ysgolion, i gynnwys dalgylch Ysgol Felinwnda i'r dyfodol.

Casgliad

Rhagwelir y bydd yr opsiwn yma'n datrys heriau niferoedd isel, dosbarthiadau bychan a chostau uchel drwy:

- gynnig mwy o gyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau gyda nifer o ddysgwyr eraill
- cynnig addysg mewn dosbarthiadau o faint mwy addas
- cynnig addysgu mewn dosbarthiadau gyda mwy o blant o'r un oedran
- lleihau cost y pen

Bydd gan yr ysgolion amgen cyfagos ddigon o le ac adeiladau ac ystafelloedd cystal ar gyfer niferoedd disgyblion presennol Ysgol Felinwnda.

7. YR OPSIWN FFAFREDIG

Yn dilyn cynnal y gwerthusiad opsiynau, yr opsiwn a gaiff ei ffafrio ar gyfer y cynnig ar gyfer dyfodol addysg dysgwyr dalgylch Ysgol Felinwnda yw i gau Ysgol Felinwnda ar 31 Rhagfyr 2023, a'r disgyblion presennol i drosglwyddo i ysgol amgen cyfagos, sef Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, yn unol â dewis rhieni, o 1 Ionawr 2024.

Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu gweithredu'r cynnig arfaethedig i gau Ysgol Felinwnda, yna byddai'r Adran Addysg yn adolygu ffiniau dalgylch yn yr ardal drwy gynnal ymgynghoriad er mwyn

CABINET CYNGOR GWYNEDD

casglu'r farn yn lleol, cyn dod i benderfyniad ar addasu dalgylch ysgol, neu ysgolion, i gynnwys dalgylch Ysgol Felinwnda i'r dyfodol.

Yn seiliedig ar benderfyniad y Cabinet ar ddyfodol Ysgol Felinwnda, rhagwelir y byddai'r ymgynghoriad ar adolygu ffiniau'r dalgylch yn cael ei gynnal yn fuan yn nhymor y Gwanwyn 2024.

Yn dilyn hynny byddai'r ardal a wasanaethir gan Ysgol Felinwnda yn ffurfio rhan o ddalgylch ysgol neu ysgolion amgen, a byddai mynediad i'r ysgol, neu ysgolion hynny, yn cael ei gynnig yn unol â pholisi mynediad y sir, a byddai cludiant yn cael ei ddarparu i'r ysgol yn unol â Polisi Cludiant Ysgol y Sir.

8. ASESIAU EFFAITH

Fel rhan o'r broses o ddatblygu'r cynnig, ystyriwyd a gwerthuswyd ystod o opsiynau ar gyfer yr ysgol, a chynhaliwyd cyfres o asesiadau effaith ar y cynnig, gan gynnwys:

- Asesiad Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantaidd-Economaid-Gymdeithasol
- Adroddiad Asesu Effaith Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol
- Adroddiad Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned
- Adroddiad Asesiad ar yr Effaith Debygol ar Drefniadau Teithio
- Adroddiad Asesu Ansawdd a Safonau Addysg

Mae'r asesiadau llawn i'w gweld yn **Atodiad B**.

8.1.1 Asesiad Cydraddoldeb

Mae'r asesiad yn rhoi sylw penodol i elfennau cydraddoldeb gwahanol megis hil, rhyw, anabledd, iaith, crefydd neu gred ac oedran. Mae'r asesiad yn nodi'r sefyllfa bresennol ac yn dangos fod polisiâu a threfniadau mewn lle a fyddai'n sicrhau fod y cynnig yn ystyried ac yn cydfynd â hawliau cyfartal.

Yn dilyn pwyso a mesur y ffactorau perthnasol deuir i'r casgliad y bydd dysgwyr yn derbyn cyfleoedd fwy cyfartal wrth gael eu lleoli mewn ysgol amgen oherwydd bydd y dysgwyr yn derbyn profiadau dysgu sydd yn seiliedig ar egwyddorion dysgu cenedlaethol, gydag amrywiaeth o arddulliau gan gynnwys gweithio mewn grwpiau torfol, grwpiau llai, gwaith partner ac yn unigol o fewn eu hystod oedran penodol, ynghyd â gwersi sydd wedi'u gwahaniaethu'n briodol ar gyfer yr ystod oedran dan sylw.

Bydd plant Ysgol Felinwnda yn cael gwell amgylchedd dysgu mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr o'r un oedran, bydd yn sicrhau eu bod yn gwneud y mwyaf o'u haddysg, ac yn caniatáu mynediad at fwy o weithgareddau perthnasol i'w hoedran a lefel gallu.

Bydd plant Ysgol Felinwnda yn elwa o gael cymysgu gyda rhagor o gyfoedion oed-berthnasol mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr, fydd yn fodd o sicrhau profiadau addysgol ac allgyrsiol addas iddynt ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol.

Bydd y Cyngor yn dilyn prosesau arferol trwy gefnogi a monitro, er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth pob ysgol â'r nodweddion cydraddoldeb.

8.1.2 Asesiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Mae canllawiau Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018) yn nodi bod angen cynnal asesiad effaith ar yr iaith Gymraeg fel rhan o unrhyw gynnig i ad-drefnu ysgolion. Cwblhawyd Asesiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg gan asesu effaith yr iaith ar pob opsiwn yn y gwerthusiad opsiynau.

Yr un yw nod Polisi Iaith Addysg Gwynedd ar gyfer holl ysgolion cynradd y sir, ac mae pob ysgol gynradd (namyn un ysgol) yn disgyn i gategori 3 yn unol â chanllaw categoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Gymraeg, Llywodraeth Cymru. Golyga hyn y bydd dysgwyr Ysgol Felinwnda, yn gallu parhau i dderbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg ac yn ddwyieithog yn unol â'r Polisi Iaith Addysg yn yr ysgolion gynradd amgen a nodir.

Ni ragwelir y byddai effaith negyddol pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, ond mae'n bosib y gallai gael effaith cadarnhaol ar y Gymraeg wrth i ddysgwyr Ysgol Felinwnda elwa o ragor o gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg gydag ystod ehangach o gyfoedion yn y dosbarth ac yn gymdeithasol.

8.1.3 Asesiad Effaith ar anfantais economaidd-gymdeithasol

Yn dilyn cynnal asesiad rhagwelir bydd y cynnig yn lleihau yr anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol drwy sicrhau fod y dysgwyr yn cael mwy o brofiadau a mynediad at fwy o wasanaethau a gweithgareddau yn yr ysgolion amgen. Bydd dysgwyr yn derbyn cyfleoedd fwy cyfartal oherwydd bydd y dysgwyr yn derbyn profiadau dysgu sydd yn seiliedig ar egwyddorion dysgu cenedlaethol, gydag amrywiaeth o arddulliau gan gynnwys gweithio mewn grwpiau torfol, grwpiau llai, gwaith partner ac yn unigol o fewn eu hystod oedran penodol ynghyd â gwersi sydd wedi'u gwahaniaethu'n briodol ar gyfer yr ystod oedran dan sylw.

Bydd plant Ysgol Felinwnda yn cael gwell amgylchfyd dysgu mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr o'r un oedran, a bydd yn sicrhau eu bod yn gwneud y mwyaf o'u haddysg. Bydd y plant yn elwa o gael rhagor o gyfoedion oed-berthnasol mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr, fydd yn fodd o sicrhau profiadau addysgol ac allgyrsiol addas iddynt ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol.

8.2 Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol

Mae gan yr Adran Addysg rôl i hyrwyddo nodau llesiant y Ddeddf ymysg disgyblion y sir drwy ei weithgareddau a'i brosiectau. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrfff cyhoeddus yng Nghymru i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Fel rhan o'r ddyletswydd mae'r Cyngor wedi cyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y bydd yn gwella llesiant yn "Cynllun Gwynedd 2023-28".

Yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y ddeddf llesiant, ystyriwyd saith nod y ddeddf llesiant ac amcanion llesiant y Cyngor a deuir i'r casgliad fod y cynnig yn cwrdd â'r gofynion.

Cydnabyddir fod y cynnig hwn yn arwain at golli ysgol yng nghymuned Felinwnda, fodd bynnag mae nifer helaeth o'r plant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol eisoes yn mynychu yr ysgolion amgen cyfagos, ac felly mae cyswllt rhwng yr ysgolion a chymuned Felinwnda eisoes. Bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y cymunedau. Pe byddai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo, bydd trafodaethau yn cael eu cynnal er mwyn trafod y posibilrwydd fod gweithgarwch cymunedol yr ysgol amgen yn cynnwys cymuned Felinwnda lle'n briodol.

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Bydd y cynnig arfaethedig yn sicrhau fod plant yr ardal yn cael eu haddysgu ar safle sy'n addas ac mewn cymdeithas naturiol Gymraeg, gan gynyddu cyfleoedd o gymdeithasu a chydweithio gydag eraill a rhoi cyfle teg iddynt ffynnu ymysg eu cyfoedion.

8.3 Asesiad Effaith ar y Gymuned

Mae canllawiau Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018) yn nodi bod angen cynnal asesiad effaith cymunedol fel rhan o unrhyw gynnig i ad-drefnu ysgolion.

Gwelir yn yr asesiad nad oes unrhyw ddefnydd cymunedol o'r ysgol. Mae Canolfan Bro Llanwnda wedi ei lleoli drws nesa i'r ysgol ac yn cynnal nifer o weithgareddau gan gynnwys y Cylch Meithrin a'r Cylch Ti a Fi. Gan fod y Ganolfan yn annibynnol o'r ysgol ni ragwelir y byddai cau'r ysgol yn cael unrhyw effaith ar allu'r cylchoedd na digwyddiadau eraill rhag parhau.

Pe byddai'r opsiwn o gau Ysgol Felinwnda a chynnig lle i ddysgwyr mewn ysgol amgen yn cael ei wireddu, ni ragwelir y byddai'n cael effaith negyddol ar gymuned Felinwnda. Er mwyn lliniaru unrhyw effaith negyddol posib ar y dysgwyr, byddwn yn annog trafodaethau rhwng yr ysgol neu ysgolion amgen a rhieni dysgwyr Ysgol Felinwnda fel bod modd iddynt fanteisio ar eu cyfleusterau a gweithgareddau ar ôl ysgol, ac i annog cydweithio rhwng yr ysgol a chymuned Felinwnda.

8.4 Asesiad Effaith ar Drefniadau Teithio

Mae canllawiau Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018) yn nodi bod angen cynnal asesiad effaith ar drefniadau teithio fel rhan o unrhyw gynnig i ad-drefnu ysgolion. Cwblhawyd asesiad effaith ar drefniadau teithio ac asesu effaith teithio ar bob opsiwn yn y gwerthusiad opsiynau.

Nodir yn yr asesiad, pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu, y byddai 3 o ddysgwyr Ysgol Felinwnda ar hyn o bryd, sef y rhai sy'n byw yn nalgylch yr ysgol, yn cael cynnig cludiant i'r ysgol amgen o Ionawr 2024, yn unol â Pholisi Cludiant Ysgolion y Sir.

Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu, byddai dysgwyr sy'n mynychu Ysgol Felinwnda ar hyn o bryd, ac yn byw o fewn y dalgylch, yn cael cynnig cludiant di-dal i ysgol amgen o 1 Ionawr 2024, yn unol â Pholisi Cludiant Ysgolion y Sir, ar gost blynyddol o rhwng £7,400 - £22,200 yn ddibynnol ar nifer tacsis.

8.5 Asesiad ar Ansawdd a Safonau Addysg

Yn seiliedig ar ganlyniad yr asesiad uchod, a chymharu adroddiadau Estyn, deuir i'r casgliad fod safon yr addysg a ddarperir yn y 2 ysgol amgen cyfagos yn uwch (Ardderchog) mewn un, ac o leiaf gystal (Da) yn y llall, i gymharu a safon yr addysg yn Ysgol Felinwnda (Da). O ganlyniad, rhagwelir y byddai effaith positif tebygol o safbwynt ansawdd a safonau addysg yn deillio o'r cynnig i gau Ysgol Felinwnda a throsglwyddo'r dysgwyr i ysgol neu ysgolion amgen cyfagos.

9. GOBLYGIADAU'R CYNNIG

9.1 Dysgwyr presennol

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Os bydd y Cabinet yn penderfynu gweithredu'r cynnig bydd Ysgol Felinwnda yn cau ar 31 Rhagfyr 2023 a bydd disgyblion presennol yn trosglwyddo i ysgol amgen cyfagos, yn unol â dewis rhieni, o 1 Ionawr 2024.

9.2 Cludiant

Os bydd y Cabinet yn penderfynu gweithredu'r cynnig bydd Ysgol Felinwnda yn cau ar 31 Rhagfyr 2023 byddai darpariaeth cludiant trosiannol ar gael i ddisgyblion presennol Ysgol Felinwnda (sydd hefyd yn byw yn nalgylch yr ysgol) i naill ai Ysgol Bontnewydd neu Ysgol Llandwrog, yn unol â Pholisi Cludiant y Sir.

9.3 Ystyriaethau Staffio

Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu, rhagwelir y byddai goblygiadau staffio yn arwain at ddiswyddiadau. Mae trafodaethau eisoes wedi cychwyn gyda staff ac Undebau i'w rhagrybuddio fod adroddiad yn mynd i Gabinet yn gofyn caniatâd i gynnal cyfnod gwrthwynebu ar yr opsiwn i gau Ysgol Felinwnda.

Mae Cyngor Gwynedd wedi datblygu polisi staffio manwl, ar y cyd ag Undebau Llafur a phenaethiaid. Bydd rhaid i unrhyw ddiswyddiadau fyddai'n deillio o'r cynnig hwn gyd-fynd â'r polisi hwnnw. Bydd cyfathrebu clir ac agored yn chwarae rhan greiddiol mewn gweithredu unrhyw gynigion.

10. GOFYNION DEDDF 2013 A CHOD TREFNIADAETH YSGOLION 011/2018

Bydd unrhyw broses statudol yn cael ei gynnal yn unol â gofynion Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 sy'n darparu:

"Nid yw'r gofyniad i ymgynghori yn gymwys i gynigion i derfynu ysgol sy'n ysgol fach ..." (adran 48(3))

a Chod Statudol Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018) sydd yn nodi:

"Os oes gan ysgol lai na 10 disgybl cofrestredig (neu os nad oes unrhyw ddisgyblion ar ôl mewn ysgol) pan gynhelir y cyfrifiad ym mis Ionawr, mae Deddf 2013 yn caniatáu i gyrff llywodraethu/awdurdodau lleol ddilyn gweithdrefn symlach er mwyn cau'r ysgol yn swyddogol.

Yr unig beth y byddai'n ofynnol iddynt ei wneud o dan y weithdrefn honno fyddai cyhoeddi'r hysbysiad cau – byddai'r gofyniad i ymgynghori'n gyffredinol yn cael ei hepgor, cyhyd â bod digon o leoedd mewn ysgolion cyfatebol wedi'u nodi a fyddai'n rhesymol hygyrch i'r disgyblion hynny sydd wedi'u dadleoli neu a allai gael eu dadleoli."

CABINET CYNGOR GWYNEDD

11. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Amserlen	Camau
11 Gorffennaf	Cabinet - penderfynu a ddylid bwrw mlaen a chymeradwyo cyhoeddi rhybuddion statudol a chynnal cyfnod gwrthwynebu ai peidio.
Medi – Hydref	Os yw'r Cabinet yn cymeradwyo y cynnig, cyhoeddir rhybudd statudol, ac fe gynhelir cyfnod gwrthwynebu (28 diwrnod) lle fydd cyfle i unrhyw un gyflwyno gwrthwynebiad i'r cynnig yn y rhybudd
Tachwedd	Cabinet - ystyried yr adroddiad gwrthwynebu, a phenderfynu a ddylid cymeradwyo'r cynnig ai peidio.
31 Rhagfyr	Yn ddarostyngedig ar benderfyniadau'r Cabinet, gweithredu'r cynnig
Tymor y Gwanwyn 2024	Yn ddarostyngedig ar benderfyniad Cabinet – cynnal ymgynghoriad ar addasu ffiniau ysgol/ion cyfagos i gynnwys dalgyloch presennol Ysgol Felinwnda
Tymor y Gwanwyn 2024	Cabinet - ystyried adroddiad ar yr ymgynghoriad a phenderfynu cymeradwyo'r cynnig neu ddim
Medi 2024	Yn ddibynnol ar benderfyniad Cabinet - gweithredu'r cynnig

BARN SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

Mae cynnwys yr adroddiad yma wedi bod yn destun cyngor cyfreithiol gan y Gwasanaeth Cyfreithiol. Dim sylwadau pellach o safbwynt priodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid:

O safbwynt ariannol, mae'n amlwg nad yw sefyllfa bresennol Ysgol Felinwnda yn gynaliadwy, o ystyried fod 87% o lefydd yr ysgol yn wag. Mae'r adroddiad yn dangos fod asesiad wedi ei gynnal o'r opsiynau sydd ar gael, ac rwyf yn fodlon â chadernid yr amcangyfrifon ariannol sydd wedi eu nodi ynddo. Rwyf felly'n cefnogi'r penderfyniad a geisir.

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Aelod Lleol:

Hoffwn ddiolch i Gabinet Cyngor Gwynedd am ohirio gwneud penderfyniad ar y mater yma fis Mawrth diwethaf, er mwyn cynnal cyfnod o ymgysylltu lleol.

Serch hynny, mynegaf siom mai ymgysylltiad yn hytrach na phroses ymgynghori fu. Nid oedd ymgysylltiad yn rhoi cyfle i ystyried barn y cyhoedd, a gallai'r sesiynau ymgysylltu fod wedi eu hyrwyddo'n well gan mai prin iawn, os o gwbl, oedd unrhyw gyfeiriad at yr ymgysylltu ar wefan a chyfryngau cymdeithasol y Cyngor.

Derbyniaf y gellir dilyn proses gynt er mwyn cau ysgolion sydd â llai na 10 o blant, ond nid yw hyn yn rhwystro cynnal ymgynghoriad.

Rwy'n parhau i fod yn bryderus ar effaith posibl cau'r ysgol ar Ganolfan Bro Llanwnda a Chylch Meithrin Llanwnda, ac felly ar y gymuned yn ehangach. Er bod Canolfan Bro Llanwnda yn sefyll ar ei thraed ei hun, gall colli bwrlwm ysgol drws nesaf leihau'r cyswllt cymunedol sydd wedi bodoli rhwng yr ysgol a'r Ganolfan. Yn ogystal, byddai effaith ar niferoedd yn y Cylch Meithrin, nid yn unig yn niweidiol i'r Cylch ei hun, ond hefyd i'r Ganolfan fel un o'r prif ddefnyddwyr.

Croesawaf y ffaith fod Ysgol Llandwrog yn cael ei henwi fel ysgol amgen ar y cyd ag Ysgol Bontnewydd. Fodd bynnag gellir dadlau mai Ysgol Llandwrog yn unig ddylai'r ysgol amgen fod, gan fod cydweithio a rhannu Pennaeth yn digwydd rhwng Ysgol Felinwnda ag Ysgol Llandwrog, a natur a naws y ddwy ysgol yn debyg.

Croesawaf hefyd fwriad Cyngor Gwynedd, (os bydd penderfyniad i gau), i ail edrych ar ddalgylch Ysgol Felinwnda. Pe byddai hyn yn digwydd, mawr obeithiaf y byddai'r broses hynny'n cynnwys ymgynghoriad llawn a phwrpasol.

Y farn yn lleol yw bod Ysgol Felinwnda yn darparu addysg dda ac yn gaffaeliad i'r gymuned, ond does dim dadl nad yw niferoedd presennol disgyblion a rhagamcanion y dyfodol yn fregus.

Rhaid derbyn fod penderfyniadau anodd weithiau i'w gwneud, ond hyderaf y bydd Cyngor Gwynedd, (os yw'n bwrw ymlaen i gyhoeddi rhybudd statudol), yn ystyried yn ddiffuant unrhyw wrthwynebiadau a dderbynnir fel rhan o'r broses honno.

Atodiadau

Atodiad A: Tabl Gwerthusiad Opsiynau

Atodiad B: Asesiadau Effaith:

- Asesiad Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantais Economaidd-Gymdeithasol
- Adroddiad Asesu Effaith Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol
- Adroddiad Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned
- Adroddiad Asesiad ar yr Effaith Debygol ar Drefniadau Teithio
- Adroddiad Asesu Ansawdd a Safonau Addysg